

1981, 23. června. – Sdělení VONS č. 254 „Odsouzení Jana Hrabiny“ o hlavním líčení s Janem Hrabinou u Vojenského obvodového soudu v Praze a jeho odsouzení pro trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.¹

Dne 14. června 1981 se konalo u Vojenského obvodového soudu v Praze 4 hlavní líčení se signatářem Charty 77² Janem Hrabinou, dělníkem, nar. 1. 1. 1954, bytem Černokostelecká 105, Praha 10. Vojenskému soudnímu senátu předsedal npor. Jan Svoboda, prokuraturu zastupoval Bureš.³

Jan Hrabina byl od 27. 4. 1981 trestně stíháný pro nenastoupení základní vojenské služby podle § 269 odst. 1 trestního zákona. 4. 5. 1981 na něj byla uvalena vazba. Jan Hrabina totiž odmítl 30. 3. 1981 nastoupit pětiměsíční prezenční službu, když předtím odpracoval v n. p. ČKD 19 měsíců v rámci základní vojenské služby. V dopise zaslaném 29. 3. 1981 obvodní vojenské správě v Praze 10, v němž žádá o zrušení služby v ČSLA, mj. píše: „Ve Vídni se již 261x sešli zástupci mnoha zemí, aby jednali o snížení stavu vojenských sil ve střední Evropě, zatím bez viditelného výsledku. Jsem přesvědčen, že k vytváření skutečného pokoje mezi lidmi nestačí pouze diplomatické jednání, ale je třeba i osobního nasazení těch, kteří v samotné vojenské službě vidí přípravu k válce. V postupném odbourávání povinné vojenské služby vidím krok k mírovému soužití.“

Prokurátor argumentoval společenskou nebezpečností a škodlivostí jednání obžalovaného a navrhl dvouletý trest odnětí svobody. Soudní senát bez uvedení nových přitěžujících okolností v odůvodnění svého rozhodnutí odsoudil Jana Hrabinu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výši třiceti měsíců. Odsouzený se proti rozsudku ihned odvolal. Ve své závěrečné řeči mj. pravil: „Nedávno jsem si v tisku přečetl tyto dvě myšlenky: a) vodítkem pro zítřek nesmí být příprava na válku, b) stále přibývá těch, kdo si uvědomují, že politika odmítání jednání a spoléhání se na vojenskou

sílu je politikou odmítání zdravého rozumu. Jsou-li tato slova L. I. Brežněva upřímná, pak jsem trestán za to, že tento základ skutečné mírové koexistence se pokouším dovést do konkrétního důsledku.“⁴

Jsme přesvědčeni, že uzákonění úplné náhradní vojenské služby⁵ by rozhodně umožnilo mnohým jednotlivcům naší společnosti žít důsledně podle svého svědomí a přesvědčení a dalo by záruky společenského respektování a tolerance osobních názorů a životních rozhodnutí. Zároveň by určitě přispělo k částečnému zlepšení služeb zákonně stanovených jako náhradní místo vojenské služby; např. v oblasti zdravotnické a sociální či jiných oblastech, v nichž je možno plně rozvíjet osobní humánní iniciativu.

Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 7, s. 1–2.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Jana Hrabiny viz dále sdělení VONS č. 287, dokument č. 288.
- ² Jan Hrabina byl mezi signatáři základního prohlášení Charty 77 uveden jejími mluvčími 1. 2. 1977. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 17.
- ³ Na Hrabinu se soustředila pozornost bezpečnostních orgánů již na konci 70. let, když byl 1. 8. 1979 k němu 4. oddělením 2. odboru Správy StB Praha zaregistrován v registračním protokole svazků pod krycím jménem „Hrábě“ spis prověřované osoby, reg. č. 31592. Podle záznamu v tomto protokole byl svazek 5. 12. 1989 zničen. ABS, Registrační protokol – Krajská správa MV Praha.
- ⁴ Příklad sledoval mj. exilový časopis *Nový domov*, který vycházel do značné míry právě ze sdělení VONS č. 254. Viz článek „Procesy v Československu. Příklad Jana Hrabiny“ in: *Nový domov* 33, 1981, č. 17 (10. 9.) s. 6.
- ⁵ Myšlena náhradní civilní služba, která byla uzákoněna až v roce 1990. Viz MÜLLER, Lubomír: *Rehabilitace odpíračů vojenské služby – postupné odstraňování nedůslednosti*, in: Petr Blažek (ed.): *A nepozdvihne meč... Odpírání vojenské služby v Československu 1948–1989*, Praha 2007, s. 156–170.